

Појашњења у вези са Сарајевском декларацијом

Последњих дана имплементација Сарајевске декларације, те суспензија помоћи за реконструкцију главном граду Босне од стране појединих донатора су једна од главних тема јавне расправе као и разлог за многе противрјечне извјештаје. У вези са тим OHR би желио да појасни свој став.

Сарајевска декларација је донесена 3. фебруара 1998. године са циљем подстицања повратка мањина у Сарајево. Договорени циљ је био повратак 20 000 Срба, Хрвата и осталих предратних становника који нису бошњачке националности, до краја ове године.

До данас је повратак мањина широм Босне и Херцеговине на незадовољавајућем нивоу, нарочито у Републици Српској. Али учесници Сарајевске конференције – високи представници OHR-а, САД-а, Европске уније (ЕУ), чланови Предсједништва Босне и Херцеговине и други високи државни, ентитетски и кантонални званичници – су се сложили да су статус Сарајева као главног града и његова историја мултиетничке коегзистенције условили да Сарајево буде предводник и послужи као примјер за помирење и безусловно право сваког грађанина Босне и Херцеговине на повратак кући. Још један охрабрујући фактор је био да је странка, која је на власти у кантону Сарајево – СДА – увијек званично подржавала замисао о поновно уједињеној, мултиетничкој земљи.

Учесници су постигли договор о низу мјера и рокова како би се испоштовале ове обавезе, што је укључивало усвајање имовинских и стамбених закона од стране Федерације, ревизију образовног система, стварање изгледа за запослење повратника, реструктурирање полиције, као и рјешење индивидуалних случајева повратка, између осталог, 100 неријешених UNHCR случајева и 29 случајева из Јеврејске заједнице.

Осим тога, сарајевске власти су раније указале на то да постоје бројни случајеви у Сарајеву у којима једна особа или породица бесправно користи више од једног стана или куће, па је Сарајевска декларација позвала ове власти да идентификују 500 таквих случајева “вишеструког кориштења стамбених јединица” до 1. априла и још 1500 случајева до 30. јуна 1998. године. Један од принципа о којима је постигнут договор на Конференцији, био је да процес повратка неће никога оставити на улици. У случају кориштења више стамбених јединица, то би се постизало аутоматски. “Вишеструки корисници” би се преселили у онај стан за који су имали станарско право, а предратни станар би се вратио у други. Ово се чини као праведан начин ослобађања простора за повратнике.

Током наредних мјесеци, кантоналне власти и међународне организације су идентификовале стотине случајева потенцијалног “вишеструког кориштења стамбених јединица”. Међутим, готово ни један од њих није био ријешен. Високи представник Карлос Вестендорп и амбасадори Управног одбора Савјета за имплементацију мира су 27. маја предали списак од 261 таквог случаја предсједавајућем Предсједништва Алији Изетбеговићу, тражећи од њега да помогне да се они ријеше. Овај списак је укључивао 220 случајева које су кантоналне власти и међународне организације првобитно идентификовале као случајеве вишеструког кориштења стамбених јединица, а који су одабрани из 794 случаја које су грађани пријавили након јавног апела, као и 41 случај који је директно пријављен федералном омбудсману или ОНР-у.

Према подацима Сарајевске стамбене комисије, до данас је ријешено или се налази у процесу рјешавања, само 26 ових случајева, а власти нису учиниле даље напоре како би идентификовале случајеве вишеструког кориштења стамбених јединица. Сарајевска декларација захтијева идентификацију укупно 2000 таквих случајева. Према подацима UNHCR-а, од њихових 100 случајева ријешено је само 32, а према подацима Јеврејске заједнице ријешено је само 10 од 29 њихових

случајева. Према бројкама које је обезбиједио кантонални министар рада, социјалне политике, расељених лица и избјеглица, 724 мањинске породице, што представља 1202 лица (654 Срба, 488 Хрвата, 60 остала) су се вратиле у Сарајево од 1. марта до данас.

Извјестан напредак је постигнут што се тиче законодавства, реструктурирања полиције, као и питања запошљавања и образовања, али није задовољавајући.

Као резултат незадовољавајућег дјеловања сарајевских власти, неки донатори су Сарајеву суспендовали помоћ за реконструкцију коју су раније обезбјеђивали. Високи представник Карлос Вестендорп се слаже са оваквим поступком и подржаваће њихову одлуку све док се ситуација не поправи. На састанку Управног одбора Савјета за имплементацију мира одржаном прошле сриједе у Бриселу, Одбор је изразио слична гледишта, исказујући разочарење дјеловањем сарајевских власти. Одбор сматра садашњу ситуацију неприхватљивом и захтијева тренутну и видљиву акцију како би се овај процес покренуо напријед што је могуће брже.

До сада је Сарајево добило помоћи више од било којег другог града или кантона у Босни и Херцеговини: преко 400 милиона ДЕМ, од којих је 80 милиона потрошено на реконструкцију стамбеног фонда. Високи представник би желио да настави са вршењем притиска за добијање помоћи за реконструкцију и друге врсте подршке, али мора видјети јасно опредјељење власти да створе мултиетнички град у којем су сви грађани равноправни и уживају једнака права. Изгледа да је у посљедњих неколико дана дошло до помака у вези са неријешеним питањима. Високи представник се нада да ће те активности довести до позитивних резултата, који ће донаторе убиједити да наставе да помажу изградњу Сарајева.